

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра початкової та дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри початкової та
дошкільної освіти
факультету педагогічної освіти
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 30.08.2024 р.)
Завідувач кафедри

Наталія МАЧИНСЬКА

Силабус навчальної дисципліни
«Психологія загальна, вікова та педагогічна»,
що викладається для здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта

Львів 2024 р.

Назва дисципліни	Психологія загальна, вікова та педагогічна
Адреса викладання дисципліни	вул. Туган-Барановського, 7, м. Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет педагогічної освіти Кафедра початкової та дошкільної освіти
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01 Освіта / Педагогіка 012 Дошкільна освіта
Викладачі дисципліни	Галян Олена Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової та дошкільної освіти Турко Богданна Богданівна, доктор філософії в галузі освіти, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти
Контактна інформація викладачів	halyane@ukr.net, olena.halyan@lnu.edu.ua bohdanna.turko@lnu.edu.ua
Консультації з питань навчання з дисципліни відбуваються	День тижня та години узгоджуються зі здобувачами на початку семестру (вул. Туган-Барановського, 7, м. Львів, ауд. 45). Також передбачено он-лайн консультації. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка навчальної дисципліни	https://pedagogy.lnu.edu.ua/course/psykholohiia-zahalna-vikova-ta-pedahohichna
Інформація про дисципліну	Зміст навчальної дисципліни розроблено так, щоби надати здобувачам вищої освіти необхідні психологічні знання та сформувати готовність їх використання для оптимізації взаємодії із суб'єктами освітнього процесу, а також для власного особистісно-професійного зростання. З огляду на це заплановано розглядати природу і види психічної активності особистості, закономірності психічного розвитку та становлення особистості в онтогенезі, психологічне обґрунтування виховання, навчання та професійної діяльності педагога.
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна «Психологія загальна, вікова та педагогічна» є нормативною дисципліною для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта, яка викладається в I семестрі в обсязі 120 годин / 4 кредитів ECTS та в II семестрі в обсязі 90 годин / 3 кредити ECTS (разом 210 годин / 7 кредитів ECTS).
Мета та цілі дисципліни	Мета вивчення психології загальної, вікової та педагогічної: сформувати у здобувачів вищої освіти розуміння психологічного знання як першооснови здійснення процесів виховання, навчання та розвитку особистості; сприяти розвитку професійної спрямованості на значущість осмислення законів та механізмів психічної активності в інтерпретації психічного життя; забезпечити підвищення рівня психологічної культури здобувачів, їх здатності до збереження і підтримання психологічного здоров'я власного і вихованців; сформувати розуміння необхідності знання та врахування у взаємодії з дітьми основних закономірностей і механізмів управління навчанням і вихованням.
Література для вивчення дисципліни	Основна література: 1. Савчин М. Загальна психологія. 4-е вид. Київ: Академія, 2024. 352 с. 2. Психологія міжгрупової взаємодії: історичний і територіальний виміри: / за наук. ред. Л. Чорної. Київ, Кропивницький: ІМЕКС-ЛТД, 2024. 3. Галян О., Галян І. Експериментальна психологія. Львів: Сполом, 2023. 360 с. 4. Поліщук В. Вікова і педагогічна психологія: навчальний посібник. 5-

- те вид., стер. Суми: Університетська книга, 2023. 352 с.
5. Вікова та педагогічна психологія / О.Скрипченко, Л.Долинська та ін. 7-е вид. Київ: Каравелла, 2023. 400 с.
 6. Максименко С. Загальна психологія: навчальний посібник. 3-е вид. Київ: Центр учбової літератури, 2021.
 7. Москалець В. Психологія особистості: підручник, 3-тє вид., перероб., доповн. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 364 с.
 8. Кутішенко В. Вікова та педагогічна психологія. Київ: Центр навчальної літератури, 2021. 128 с.
 9. Сергєєнкова О., Столярчук О., Коханова О., Пасєка О. Вікова психологія. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 376 с.
 10. Дуткевич Т. Загальна психологія. Теоретичний курс. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 388 с.
 11. Савчин М., Василенко Л. Вікова психологія. 3-е вид. Київ: Академвидав, 2017. 384 с.
 12. Токарева Н., Шамне А. Вікова та педагогічна психологія: навчальний посібник. Київ, 2017. 648 с.
- Додаткова література:
1. Титаренко Т. Моє майбутнє залежить від мене: практики здорового сьогодення у воєнних і повоєнних умовах: монографія. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2024. 130 с.
 2. Психологія міжгрупової взаємодії у вимірах війни і миру : навчальний посібник / за наук. ред. Л. Г. Чорної. Кропивницький: Імекс ЛТД, 2023. 146 с.
 3. Громадська думка і горизонти освіти / М.Слюсаревський. Київ: Талком, 2024. 352 с.
 4. Галян О. Психологія дитяча: посібник для самостійної роботи (електронне видання). Львів, 2023. 90 с.
 5. Психологічні ресурси взаємодії школи, сім'ї, громади: практ. посібник / за ред. Г.Бєвз, М.Каніболоцької. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2022. 106 с.
 6. Учитель І., Сурякова М., Батраченко І. Вікова та педагогічна психологія: навч. посібник (електронне видання). Дніпро: Середняк Т.К., 2021. 162 с.
 7. Поліщук В. М. Віковий кризовий розвиток людини від народження до дорослості. Суми: Університетська книга, 2020.
 8. Максименко Д. Виховуємо дитину. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 112 с.
 9. Приходько Ю., Юрченко В. Психологічний словник-довідник. Київ: Каравела, 2020. 418 с.
 10. Аханова А. Вікова психологія в схемах та таблицях: методичний посібник. Луцьк, 2019. 76 с.
 11. Олейник Н. Вікова психологія: лабораторний практикум. Херсон: Вид. дім «Гельветика», 2018. 76 с.
 12. Гетьман Т., Кричківська Т. Проблеми педагогічної психології: хрестоматія. Київ: КНТ, 2017. 381 с.
 13. Білоус О. Вікова психологія: навч. посібник. Чернігів: Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка, 2015. 108 с.
 14. Галян О. Педагогічна психологія: метод. рекомен. для сам. роботи. Дрогобич, 2011. 102 с.
 15. Галян О. Молодший школяр: психологічні аспекти виховання. Дрогобич, 2009.
 16. Кутішенко В., Ставицька С. Психологія розвитку та вікова

	<p>психологія: практикум. Київ: Каравела, 2009. 448 с.</p> <p>17. Шапар В. Сучасний тлумачний психологічний словник. Харків: Прапор, 2007. 640 с.</p> <p>Internet-джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Саморозвиток. Експеримент «кам'яне обличчя». URL: https://samorozvytok.info/content/eksperiment-kamyane-oblichchya 2. Електронна бібліотека. Психологічна література. URL: https://book-ye.com.ua/catalog/psykholohiya/ 3. 10 книг, які допоможуть зрозуміти себе і світ навколо. URL: https://lb.ua/blog/book_shelf/370368_10_knig_z_psihologii_yaki_dopomozhut.html 4. Вебресурс НУШ. Що таке емоційний інтелект, ненасильницьке спілкування та як мирно розв'язувати конфлікти. URL: https://nus.org.ua/articles/shho-take-emotsijnyj-intelekt-nenasylnytske-splukuvannya-ta-yak-myрно-rozv-yazuvaty-konflikty/ 5. Вебресурс НУШ. Психологія для школи – 10 принципів, які допоможуть вчителю працювати краще. URL: https://nus.org.ua/articles/psychologiya-dlya-shkoly-10-pryntsypiv-yaki-dopomozhut-vchytelyu-pratsyuvaty-krashhe/ 6. Вебресурс НУШ. Як мотивувати учнів та учениць на новий навчальний рік: починаємо з цілепокладання. URL: https://nus.org.ua/articles/yak-zmotyvuvaty-uchniv-ta-uchenyts-na-novyj-navchalnyj-rik-pochynayemo-iz-tsilepokladannya-prezentatsiya/ 7. Вебресурс НУШ. Булінг. URL: https://nus.org.ua/tags/109/
<p>Обсяг навчальної дисципліни</p>	<p>для денної форми навчання:</p> <p>I семестр: 64 години аудиторних занять (з них 32 години лекцій, 32 години семінарських занять) та 56 годин самостійної роботи;</p> <p>II семестр: 64 години аудиторних занять (з них 32 години лекцій, 32 години семінарських занять) та 26 годин самостійної роботи;</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Після вивчення освітньої компоненти здобувач буде: <i>описувати й аналізувати</i> процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього та дошкільного віку з використанням базових психологічних категорій; <i>розуміти природу і знати</i> вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами; <i>обґрунтовувати</i> зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами;</p> <p><i>уміти</i> збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини; <i>визначати</i> особливості провідної та інших видів діяльності особистості, способи їх використання в її розвитку, навчанні й вихованні; <i>мати</i> навички збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей; <i>володіти</i> технологіями організації розвивального середовища.</p> <p>Завдання освітньої компоненти передбачають формування у здобувача вищої освіти таких загальних та спеціальних компетентностей, визначених освітньою програмою:</p> <ul style="list-style-type: none"> - загальна компетентність: <p>КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;</p> <ul style="list-style-type: none"> - спеціальні (фахові) компетентності: <p>КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність,</p>

	<p>ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).</p> <p>КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.</p> <p>КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.</p> <p>КС-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.</p> <p>КС-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.</p> <p>КС-24. Здатність аналізувати та оцінювати різноманітні психолого-педагогічні, методичні чинники, передбачати можливі наслідки їх впливу.</p> <p>У результаті вивчення освітньої компоненти здобувач вищої освіти повинен досягти таких програмних результатів навчання, визначених освітньою програмою:</p> <p>ПР-02. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.</p> <p>ПР-03. Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.</p> <p>ПР-04. Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.</p> <p>ПР-06. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.</p> <p>ПР-11 Бути знайомим з ознаками булінгу. Вміти використовувати прийоми попередження та протидії йому.</p> <p>ПР-14. Мати навички збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей.</p> <p>ПР-18. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.</p> <p>ПР-19. Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.</p>
Ключові слова	психіка, психічна активність, особистість, психічні процеси, стани, та властивості, психічний розвиток, провідний вид діяльності, новоутворення, криза, навчання, виховання та розвиток, суб'єкт діяльності
Формат навчальної дисципліни	Очний денний
	Проведення лекцій, семінарських занять та консультації для підвищення результативності навчально-професійної діяльності здобувачів вищої освіти
Теми	Представлені у схемі*
Підсумковий контроль, форма	екзамен наприкінці I семестру (ЗМ 1. Загальна психологія); екзамен наприкінці II семестру (ЗМ 2. Вікова психологія та ЗМ 3. Педагогічна психологія) Форма проведення: усний, тестовий, змішаний формат (узгоджується зі студентами)
Пререквізити	Вивчення навчальної дисципліни передбачає опанування нової

	інформації з опертям на життєвий досвід здобувачів.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання	Інформаційно-рецептивний, проблемного викладу, навчальна дискусія, розв'язання психологічних задач; складання інтелектуальних карт, практичні завдання.
Необхідне обладнання	Мультимедійне обладнання, мультимедійна дошка, комп'ютер, фліпчарт, маркери, доступ до мережі Інтернет, робота в програмі Teams / Zoom
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • семінарські / самостійні: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 50 (з навчальної дисципліни передбачено виконання системи завдань, адекватність та повнота розв'язання яких оцінюються в діапазоні від 2-х до 3-х балів. Їх кількість та зміст представлені в схемі навчальної дисципліни. Студенти ознайомлюються з критеріями оцінювання завдань до їх виконання в усній формі або в додатку до завдання (Moodle). <p>Максимальну кількість балів, яку студент може отримати на конкретному занятті, викладач повідомляє на його початку (діапазоні балів від 2-х до 4-х). Остаточний бал за кожне заняття розраховується як сума балів за обов'язкові до виконання завдання, а також навчальну активність впродовж заняття (доповнення, відповіді на запитання, активна участь у навчальній дискусії, навчальна ініціатива, виконання завдань безпосередньо під час заняття тощо). Як приклад, 4 – відповідь повна та аргументована, вірно обґрунтовано детермінацію психічних проявів, якісно, з дотриманням вимог виконано завдання самостійної роботи; 3 – відповідь повна, але студент припускається незначних помилок, обґрунтовує детермінацію психічних проявів, якісно, з дотриманням вимог виконав завдання самостійної роботи; 2 – студент відтворює загальні положення, володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні, допускає неточності у тлумаченні теоретико-прикладних аспектів розгляду психічних проявів, вміє використовувати знання в стандартних ситуаціях; 1 – студент відтворює загальні положення програмного матеріалу, демонструє знання на репродуктивному рівні; припускається помилок у тлумаченні теоретико-прикладних аспектів розгляду психічних проявів, завдання виконав неякісно; 0 – студент відтворює загальні положення, але не вміє їх обґрунтувати та конкретизувати, завдання самостійної роботи не виконав.</p> <p>Студенти повинні бути готові до групового контролю на семінарських заняттях (фронтальне опитування, дискусія, тестовий контроль знань тощо);</p> <ul style="list-style-type: none"> • екзамен (тестовий, усний, змішаний формат) – 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 50. Якщо іспит тестовий, то максимальна кількість балів 50, виставляється на основі підрахунку кількості правильно виконаних тестових завдань різних типів (в системі Moodle). Якщо іспит відбувається в усній формі, то в білетах пропонується 3 питання: два теоретичних (по 15 балів) та 1 практичне (20 балів). Під час оцінювання враховується: 1) наявність та характер засвоєння знань (рівень усвідомлення, міцність запам'ятовування, обсяг, повнота та точність знань); 2) якість актуалізації знань (логіка мислення, аргументація, послідовність і самостійність викладу); 3) рівень володіння відомими прийомами аналізу організаційних аспектів управлінської діяльності, сформованості умінь та навичок

	<p>використання засвоєних знань; 4) прояв творчості й самостійності. Змішаний формат передбачає виконання тестових завдань (в системі Moodle) – 30 балів та усна відповідь на одне практико-спрямоване завдання (20 балів). Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Результати навчання, здобуті у неформальній та інформальній освіті, зараховуються відповідно до «Порядку визнання у Львівському національному університеті імені Івана Франка результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті». Оцінюються результати відповідною кількістю балів, яку визначено для конкретної теми чи змістового модуля цієї освітньої компоненти.</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що завдання самостійної роботи до кожної теми, виконані здобувачами вищої освіти, будуть їх оригінальними міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів становлять, але не обмежують, приклади можливого порушення академічної доброчесності. Виявлення ознак порушення академічної доброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. У будь-якому випадку здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання запланованих видів навчальної роботи.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Здобувачі заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Семестрова підсумкова оцінка визначається як сума балів з усіх запланованих видів навчальної роботи. Засвоєння здобувачами вищої освіти змісту освітньої компоненти перевіряється через такі форми оцінювання: поточне усне опитування (фронтальне / індивідуальне), програмований контроль знань, експрес-опитування, моделювання ситуації та її аналіз, формувальне оцінювання (само- та взаємооцінювання, особиста рефлексія), аналіз виконаних завдань, оцінювання завдань самостійної роботи, екзамен.</p>
<p>Питання до екзамену</p> <p>I семестр ЗМ. 1. Загальна психологія</p> <p>II семестр ЗМ. 2. Вікова психологія ЗМ. 3. Педагогічна психологія</p>	<p style="text-align: center;">I семестр</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологія як наука. Предмет психології. 2. Загальні завдання психологічної науки. 3. Напрями та концепції у психології. 4. Розвиток психологічної думки в Україні. 5. Психіка та її структура. 6. Форми вияву (існування) психіки. 7. Психічне та психологічне здоров'я людини. 8. Етапи становлення психології. 9. Поява і розвиток форми психічного відображення. 10. Відмінність психіки людини від психіки тварин. 11. Свідоме і несвідоме в психічній діяльності людини. 12. Свідомість та її характеристика. 13. Методи дослідження в психології. 14. Поняття про особистість у психології. 15. Спрямованість особистості.

16. Самосвідомість та Я-концепція особистості.
17. Мотиваційна сфера особистості: зовнішні і внутрішні спонуки, структура, розвиток мотивації.
18. Активність і діяльність та їх основні характеристики.
19. Структура активності та діяльності.
20. Засвоєння та основні види діяльності.
21. Спілкування та його структура.
22. Чинники ефективності спілкування.
23. Психологія груп. Види груп.
24. Психологія малої групи. Групові процеси.
25. Тип вищої діяльності та темперамент.
26. Психологічна характеристика типів темпераменту.
27. Роль темпераменту в праці та навчанні.
28. Вимоги діяльності та тип темпераменту. Стиль діяльності.
29. Структура характеру. Риси і типи характеру.
30. Акцентуації характеру.
31. Вчинок і формування характеру.
32. Якісна і кількісна характеристика здібностей.
33. Види здібностей.
34. Здібності, обдарованість, талант, геніальність.
35. Поняття про відчуття. Фізіологічна основа відчуттів.
36. Види відчуттів.
37. Основні властивості та закономірності відчуттів.
38. Поняття про сприймання. Фізіологічна основа сприймання.
39. Особливості сприймання.
40. Види сприймання.
41. Індивідуальні особливості сприймання.
42. Пам'ять та її природа.
43. Види пам'яті.
44. Процеси і закономірності пам'яті.
45. Індивідуальні особливості пам'яті.
46. Мнемотехніка. Прийоми запам'ятовування.
47. Мислення як процес.
48. Мислення як діяльність.
49. Види мислення.
50. Індивідуальні відмінності в мисленні людини та її інтелект.
51. Увага та уважність.
52. Неуважність і її причини.
53. Властивості та види уваги.
54. Основні критерії вихованої уваги.
55. Емоції і почуття. Вплив емоцій на людину.
56. Види емоцій, їх характеристика.
57. Вищі почуття, їх характеристика.
58. Воля та вольова регуляція поведінки.
59. Вольові якості особистості.
60. Розвиток і виховання вольової активності людини.

II семестр

1. Вікова та педагогічна психологія в професійній діяльності вихователя. Зміст психологічної підготовки вихователя.
2. Поняття «розвиток» і його критерії стосовно психічного розвитку. Показники психічного розвитку.
3. Передумови, умови і рушійні сили психічного розвитку.
4. Закони і закономірності психічного розвитку.

5. Вікові кризи, їх характеристика.
6. Провідна роль навчання і виховання у психічному розвитку.
7. Аналіз поняття «зона найближчого розвитку дитини» для практики навчання і виховання.
8. Психологічна характеристика за критеріями періодизації немовляти.
9. Психологічна характеристика за критеріями періодизації дошкільника.
10. Психологічна готовність дитини до навчання в школі. Компоненти психологічної готовності.
11. Психологічна характеристика за критеріями періодизації молодшого школяра.
12. Психологічна характеристика за критеріями періодизації підлітка.
13. Психологічна характеристика за критеріями періодизації осіб раннього юнацького віку.
14. Зміст поняття дорослішання та дорослості для вікової психології.
15. Структура педагогічної психології. Сфери застосування знань з педагогічної психології.
16. Психологічна структура навчання (змістова та операційна сторона навчання).
17. Механізми навчання.
18. Методи навчання.
19. Умови оптимізації навчання.
20. Види навчання, їх характеристика.
21. Можливості психічного розвитку в умовах традиційного і розвивального навчання.
22. Учіння як самостійна пізнавальна діяльність.
23. Специфіка навчальної діяльності. Формування передумов навчальної діяльності в дошкільному віці.
24. Мотиви і цілі учіння (навчальної діяльності).
25. Засвоєння як механізм навчальної діяльності.
26. Психологічні чинники, що визначають успіх (неуспіх) в учінні.
27. Характеристика «уміння вчитися».
28. Підходи до визначення виховання.
29. Сучасні тенденції у практиці організації виховної взаємодії.
30. Психологічні механізми становлення і розвитку особистості як соціально-психологічної та духовної цілісності.
31. Загальні закономірності процесу виховання.
32. Самовиховання як компонент виховання. Мета самовиховання. Форми і методи самовиховання.
33. Гуманізація процесу виховання. Способи забезпечення психологічної підтримки дитини в процесі виховання.
34. Види виховного впливу, їх характеристика.
35. Стратегії виховного впливу.
36. Критерії вихованості.
37. Напрямки психологічного аналізу вчинків дітей, що потребують корекції.
38. Вікові аспекти виховання (рівні морального розвитку особистості, зміни в мотиваційній сфері дітей).
39. Психологічні аспекти індивідуалізації та диференціації в освітньому процесі.
40. Індивідуально-типологічні особливості особистості та їх врахування в навчанні.
41. Причини виникнення і попередження неуспішності у навчанні.

	<p>42. Особливості управління навчальною діяльністю різних категорій дітей (обдаровані; з особливими освітніми потребами тощо).</p> <p>43. Психологія педагогічної діяльності: мета, мотиви, дії, результат.</p> <p>44. Структура педагогічних здібностей, їх характеристика.</p> <p>45. Психологічні особливості педагогічної комунікації. Негативні стереотипи педагогічного спілкування та їх наслідки для розвитку особистості.</p> <p>46. Стиль педагогічного спілкування, педагогічної діяльності та педагогічної взаємодії.</p> <p>47. Психологічний портрет сучасного педагога.</p> <p>48. Професійне самовиховання педагога.</p> <p>49. Взаємодія педагога і психолога закладу освіти.</p> <p>50. Зміст та особливості психологічного аналізу уроку.</p>
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості освітнього процесу буде надано по завершенню вивчення навчальної дисципліни.</p>

**Схема навчальної дисципліни*

I семестр

Тиждень	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література. Ресурси в Internet	Завдання, год	Термін виконання
<i>Згідно з основним розкладом та графіком відпрацювань</i>	ЗМ 1. Загальна психологія Т 1. Психологія як наука і практика. Становлення психології	<i>Лекція 1</i> 1. Предмет психології, її завдання. 2. Психологія як наука. 3. Становлення психології. 4. Сучасні тенденції розвитку психологічної науки. <i>Семінарські заняття</i> СЗ 1. Значення психології в професійній діяльності педагога. СЗ 2. Завдання сучасної психології.	Основна: 1; 6; 10 Додаткова: 1; 9; 17 Интернет-ресурси: 2; 3	1) опрацювання теоретичного матеріалу (3 год.) 2) проаналізувати 2-3 приказки або прислів'я з позиції їх психологічної інтерпретації (2 год.)	<i>Відповідно до розкладу проведення семінарського заняття з цієї теми</i>
<i>Згідно з основним розкладом та графіком відпрацювань</i>	Т 2. Методи психології	<i>Лекція 2</i> 1. Методологічні принципи дослідження в психології. 2. Основні методи психологічних досліджень. <i>Семінарське заняття</i> СЗ 3. Методи дослідження в психології.	Основна: 1; 3; 6; 10 Додаткова: 1; 9; 17 Интернет-ресурси: 1; 2; 3	1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.) 2) скласти план діагностичної бесіди (тему обрати самостійно) (3 год.);	<i>Відповідно до розкладу проведення семінарського заняття з цієї теми</i>
<i>Згідно з основним розкладом та графіком відпрацювань</i>	Т 3. Основна проблема психології. Розвиток психіки	<i>Лекція 3.</i> 1. Мозок і психіка. 2. Психіка у філогенезі та історіогенезі. 3. Онтогенез психіки. <i>Семінарське заняття</i> СЗ 4. Мозок і психіка. Етапи розвитку психіки	Основна: 1; 6; 10 Додаткова: 1; 9; 17	1) опрацювання теоретичного матеріалу (2 год.) 2) підібрати 2-3 приклади усвідомленої поведінки та 2-3 несвідомих прояви людини (2 год.)	<i>Відповідно до розкладу проведення семінарського заняття з цієї теми</i>
<i>Згідно з основним розкладом та графіком відпрацювань</i>	Т 4. Особистість та її становлення	<i>Лекція 4</i> 1. Поняття про особистість у психології. 2. Спрямованість і мотиви діяльності та поведінки людини. 3. Особистість у психологічних концепціях. <i>Семінарське заняття</i> СЗ 5. Особистість: мотиваційна сфера. самосвідомість	Основна: 1; 6; 7; 10 Додаткова: 1; 9; 17 Интернет-ресурси: 1; 2; 3	1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.); 2) проаналізувати унікальність власної особистості (критерії обрати самостійно, оформити як есей) (3 год.)	<i>Відповідно до розкладу проведення семінарського заняття з цієї теми</i>
<i>Згідно з основним розкладом та графіком відпрацювань</i>	Т 5. Активність та діяльність особистості	<i>Лекція 5.</i> 1. Основні характеристики активності особистості. 2. Особистість як суб'єкт діяльності. 3. Структура та види діяльності. Засвоєння. <i>Семінарське заняття</i> СЗ 6. Активність і діяльність	Основна: 1; 6; 10 Додаткова: 1; 9; 17 Интернет-ресурси: 2; 3	1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.); 2) порівняти фізичну і розумову діяльність (критерії обрати самостійно) (2 год.)	<i>Відповідно до розкладу проведення семінарського заняття з цієї теми</i>

<i>Згідно з основним розкладом та графіком відпрацювань</i>	Т. 6. Психологія спілкування	<i>Лекція 6.</i> 1. Поняття про спілкування та його вплив на особистісний розвиток людини. 2. Структура спілкування. 3. Труднощі та бар'єри спілкування <i>Семінарське заняття</i> СЗ 7. Спілкування як діяльність	Основна: 1; 2; 6; 10 Додаткова: 9; 17 Інтернет-ресурси: 1; 2; 3; 4; 7	1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.); 2) розробити правила конструктивного спілкування та схарактеризувати основні техніки комунікації (3 год.)	<i>Відповідно до розкладу проведення семінарського заняття з цієї теми</i>
<i>Згідно з основним розкладом та графіком відпрацювань</i>	Т. 7. Психологічна характеристика спільностей	<i>Лекція 7.</i> 1. Загальна характеристика груп. 2. Психологія великих груп. 3. Групові процеси в малій групі. <i>Семінарське заняття</i> СЗ 8. Психологічні особливості групових процесів	Основна: 1; 2; 6; 10 Додаткова: 2; 5; 17 Інтернет-ресурси: 1; 2; 3; 4; 7	1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.); 2) дати характеристику лідера (2 год.)	<i>Відповідно до розкладу проведення семінарського заняття з цієї теми</i>
<i>Згідно з основним розкладом та графіком відпрацювань</i>	Т 8. Темперамент	<i>Лекція 8.</i> 1. Природа темпераменту. 2. Властивості темпераменту. Проблема типу темпераменту. 3. Темперамент і діяльність. <i>Семінарське заняття</i> СЗ 9. Психологічна характеристика темпераменту	Основна: 1; 6; 10 Додаткова: 9; 17 Інтернет-ресурси: 2; 4	1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.) 2) дослідити власний тип темпераменту, оформити протокол (у висновку надати рекомендації щодо використання «сильних» і компенсації «слабких» сторін свого темпераменту(3 год.)	<i>Відповідно до розкладу проведення семінарського заняття з цієї теми</i>
<i>Згідно з основним розкладом та графіком відпрацювань</i>	Т 9. Характер	<i>Лекція 9</i> 1. Природа і сутність характеру. 2. Симптомокомплекси і риси характеру. 3. Акцентуації характеру. <i>Семінарське заняття</i> СЗ 10. Характер особистості	Основна: 1; 6; 10 Додаткова: 9; 17 Інтернет-ресурси: 2; 3	1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.); 2) дослідити акцентуації власного характеру, оформити протокол (3 год.);	<i>Відповідно до розкладу проведення семінарського заняття з цієї теми</i>
<i>Згідно з основним розкладом та графіком відпрацювань</i>	Т 10. Здібності	<i>Лекція 10</i> 1. Природа здібностей. 2. Рівні прояву здібностей. 3. Розвиток здібностей. <i>Семінарське заняття</i> СЗ 11. Здібності та їх розвиток	Основна: 1; 6; 10 Додаткова: 9; 17 Інтернет-ресурси: 2; 3	1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.); 2) підготувати повідомлення щодо розвитку здібностей, або особливостей обдарованих людей, або скласти психологічний портрет знаменитості з акцентом на її здібностях (на вибір) (2год.)	<i>Відповідно до розкладу проведення семінарського заняття з цієї теми</i>
<i>Згідно з основним розкладом та графіком відпрацювань</i>	Т.11. Пізнавальна сфера особистості	<i>Лекція 11</i> 1. Сенсорно-перцептивна сфера людини (відчуття, сприймання). 2. Психологія пам'яті.	Основна: 1; 6; 10 Додаткова: 9; 17	опрацювання теоретичного матеріалу (3 год.); СЗ 12: підібрати прийоми, які сприяють	<i>Відповідно до розкладу проведення семінарського заняття з цієї теми</i>

		<p><i>Лекція 12</i> 3. Когнітивна сфера людини (мислення уява).</p> <p><i>Лекція 13</i> 4. Загальне поняття про увагу.</p> <p><i>Семінарські заняття</i> СЗ. 12-14. Загальна характеристика пізнавальної сфери особистості (відчуття та сприймання, пам'ять, мислення та уява, увага)</p>		запам'ятовуванню (1 год.); СЗ 13: скласти інтелектуальну карту «Мислення» (3 год.) СЗ 14: проаналізувати причини неухважності; запропонувати шляхи підвищення рівня уважності (3 год.)	
Згідно з основним розкладом та графіком відпрацювань	Т.12. Емоційно-вольова сфера особистості	<p><i>Лекція 14</i> 1. Поняття про емоції і почуття. 2. Вплив емоцій на людину 3. Види емоцій. Вищі почуття.</p> <p><i>Лекція 15</i> 1. Воля як вища психічна функція. 2. Вольова дія та мотивація. 3. Вольова регуляція поведінки.</p> <p><i>Лекція 16</i> Лекція-консультація</p> <p><i>Семінарські заняття</i> СЗ 15. Емоції та почуття СЗ 16. Психологічні особливості вольової поведінки</p>	Основна: 1; 6; 10 Додаткова: 1; 9; 17 Інтернет-ресурси: 1; 2; 3; 4	опрацювання теоретичного матеріалу (2 год.); СЗ 15: 1) підібрати 3-4 техніки емоційної регуляції (1 год.); 2) скласти пам'ятку «Дії в ситуації стресу» (2 год.); СЗ 16: розробити пам'ятку: «Як здолати прокрастинацію» (3 год.)	Відповідно до розкладу проведення семінарського заняття з цієї теми

II семестр

Згідно з основним розкладом та графіком відпрацювань	ЗМ 2. Вікова психологія Т 1. Вікова та педагогічна психологія у практиці роботи вихователя	<p><i>Лекція 1</i> 1. Предмет і завдання вікової та педагогічної психології. 2. Специфіка використання методів дослідження у віковій та педагогічній психології</p> <p><i>Семінарське заняття</i> СЗ 1. Вікова та педагогічна психологія у практиці роботи вихователя</p>	Основна: 4; 5; 8; 9; 11; 12 Додаткова: 3; 4; 6; 10; 13 Інтернет-ресурси: 1	1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.)	Відповідно до розкладу проведення семінарського заняття з цієї теми
Згідно з основним розкладом та графіком відпрацювань	Т.2. Зміст, закономірності, чинники та умови психічного розвитку і становлення особистості в онтогенезі	<p><i>Лекція 2-3</i> 1. Поняття про психічний розвиток. Типи розвитку 2. Зміст та умови психічного розвитку. 3. Закони і закономірності психічного розвитку. 4. Порушення психічного розвитку.</p>	Основна: 4; 5; 8; 9; 11; 12 Додаткова: 4; 6; 7; 10; 13; 16 Інтернет-ресурси: 1	1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.); 2) скласти інтелектуальну карту «Психічний розвиток особистості» (2 год.)	Відповідно до розкладу проведення семінарського заняття з цієї теми

		<i>Семінарські заняття</i> СЗ 2-3. Психічний розвиток і становлення особистості: зміст, умови, типи порушень. Критерії опису віку.			
<i>Згідно з основним розкладом та графіком відпрацювань</i>	Т.3. Психічний розвиток молодшого школяра	<i>Лекція 4</i> 1 Зміст та компоненти психологічної готовності дітей до навчання в школі. 2. Особливості соціальної ситуації розвитку молодшого школяра 3. Навчальна діяльність як провідна в молодшому шкільному віці. 4. Зміни у пізнавальній, емоційно-вольовій сферах молодшого школяра. <i>Семінарське заняття</i> СЗ. 4. Особливості психічного розвитку молодших школярів	Основна: 4; 5; 8; 9; 11; 12 Додаткова: 4; 6; 10; 13; 15; 16 Інтернет-ресурси: 1	1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.); 2) заповнити таблицю вікових особливостей розвитку для молодшого школяра (1 год.)	<i>Відповідно до розкладу проведення семінарського заняття з цієї теми</i>
<i>Згідно з основним розкладом та графіком відпрацювань</i>	Т.4. Психологія дорослішання	<i>Лекція 5</i> 1. Особливості психічного розвитку підлітків. 2. Основні лінії змін в психічній активності в ранньому юнацькому віці <i>Семінарське заняття</i> СЗ. 5. Дорослішання: психологічні аспекти	Основна: 4; 5; 8; 9; 11; 12 Додаткова: 4; 6; 7; 10; 13	1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.); 2) заповнити таблицю вікових особливостей розвитку підлітка, юнака (1 год.)	<i>Відповідно до розкладу проведення семінарського заняття з цієї теми</i>
<i>Згідно з основним розкладом та графіком відпрацювань</i>	Т 5. Психологія дорослості	<i>Лекція 6</i> 1.Психологічна характеристика періоду дорослості. <i>Семінарське заняття</i> СЗ. 6. Дорослість: психологічні аспекти	Основна: 9; 11 Додаткова: 7	1) підготуватися до дискусії: чи є вікові кризи в дорослому періоді життя, що таке «щаслива старість»? (1 год.)	<i>Відповідно до розкладу проведення семінарського заняття з цієї теми</i>
<i>Згідно з основним розкладом та графіком відпрацювань</i>	ЗМ 3. Педагогічна психологія Т 6. Психологічні основи навчання	<i>Лекція 7</i> 1. Підходи до визначення навчання дошкільників. 2. Психологічна структура навчання. 3. Механізми навчання. 4. Види навчання та їх характеристика. 5. Психологічний аналіз заняття, уроку. <i>Семінарське заняття</i> СЗ. 7. Психологічний аналіз процесу навчання	Основна: 4; 5; 8; 12 Додаткова: 6; 12; 14 Інтернет-ресурси: 5; 6	1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.); 2) написати есе: «Як підвищити ефективність навчання» (1 год.)	<i>Відповідно до розкладу проведення семінарського заняття з цієї теми</i>
<i>Згідно з основним розкладом та графіком відпрацювань</i>	Т 7. Характеристика процесу учіння	<i>Лекція 8</i> 1. Сутність учіння. Навчальна діяльність. 2. Концепції навчальної діяльності. 3. Структура навчальної діяльності. 4. Психологічні чинники, що визначають успіх (неуспіх) в учінні.	Основна: 4; 5; 8; 12 Додаткова: 6; 12; 14 Інтернет-ресурси: 5; 6	1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.); 2) запропонувати способи підвищення мотивації навчання за умови наявності в особистості низької самооцінки (1 год.)	<i>Відповідно до розкладу проведення семінарського заняття з цієї теми</i>

		<i>Семінарське заняття</i> СЗ. 8. Навчальна діяльність та учіння			
<i>Згідно з основним розкладом та графіком відпрацювань</i>	Т 8. Формування передумов навчальної діяльності в дошкільному віці	<i>Лекція 9</i> 1. Засвоєння дошкільниками суспільного досвіду. 2. Провідні компоненти учіння дошкільників. 3. Особливості дошкільного навчання. <i>Семінарське заняття</i> СЗ. 9. Формування передумов навчальної діяльності в дошкільному віці	Основна: 4; 5; 8; 12 Додаткова: Павелків Р., Цишипало О. Дитяча психологія. Київ: Академвидав, 2015. Інтернет-ресурси: 5	1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.)	<i>Відповідно до розкладу проведення семінарського заняття з цієї теми</i>
<i>Згідно з основним розкладом та графіком відпрацювань</i>	Т 9. Психологічні основи навчання різних категорій дітей	<i>Лекція 10</i> 1. Провідні ідеї навчання дітей з особливими освітніми потребами . 2. Особливості обдарованих дітей та організації їх навчання. 3. Актуальні питання навчання дітей з різним типом темпераменту <i>Семінарське заняття</i> СЗ. 10. Психологічні основи навчання різних категорій дітей	1. Навчання обдарованих дітей. URL: http://fel2005.dp.ua/docs/blog/13/025.pdf 2. Освіта дітей з особливими потребами. URL: https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/ 3. Особливості виховання дітей з різними типами темпераменту. URL: https://sirotstvy.net/ua/tips-professionals/psychologist/osoblyvosti-vykhovannya-ditey-z-riznymy-typamy-temperamentu/	1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.); 2) підготуватися до обговорення: риси вихователя обдарованих дітей (0,5 год.) та інклюзія в ЗДО (0,5 год.)	<i>Відповідно до розкладу проведення семінарського заняття з цієї теми</i>
<i>Згідно з основним розкладом та графіком відпрацювань</i>	Т 10. Психологія виховання	<i>Лекція 11</i> 1. Виховання: психологічний аспект розгляду. 2. Механізми виховання. 3. Самовиховання, його характеристика <i>Семінарське заняття</i> СЗ. 11. Психологічні основи виховання	Основна: 4; 5; 8; 12 Додаткова: 6; 8; 12; 14; 15 Інтернет-ресурси: 2; 3; 4	1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.); 2) визначити критерії вихованості (вік обрати самостійно) (1 год.)	<i>Відповідно до розкладу проведення семінарського заняття з цієї теми</i>
<i>Згідно з основним розкладом та графіком відпрацювань</i>	Т 11. Психологічне обґрунтування виховної взаємодії	<i>Лекція 12</i> 1. Психологічна характеристика виховного впливу, умови його ефективності. 2. Психологічний аналіз вчинків дітей, що потребують корекції <i>Семінарське заняття</i> СЗ. 12. Психологічне обґрунтування виховного впливу	Основна: 4; 5; 8; 12 Додаткова: 6; 8; 12; 14; 16 Інтернет-ресурси: 2; 3; 4; 7	проаналізувати вчинок дитини, дати йому психологічну характеристику, запропонувати тактику поведінки дорослого (2 год.)	<i>Відповідно до розкладу проведення семінарського заняття з цієї теми</i>
<i>Згідно з</i>	Т 12. Вікові	<i>Лекція 13</i>	Основна: 4; 5; 8;	1) опрацювання	<i>Відповідно до</i>

основним розкладом та графіком відпрацювань	аспекти виховання	<p>1. Психологічні основи виховання дітей різного віку.</p> <p>2. Вікові особливості та закономірності виховання.</p> <p>3. Рівні морального розвитку та мотиваційні зміни.</p> <p><i>Семінарське заняття</i> СЗ. 13. Психологічні особливості виховання дітей різного віку</p>	<p>12</p> <p>Додаткова: 6; 12; 14</p> <p>Інтернет-ресурси: 2; 3; 4</p>	<p>теоретичного матеріалу (1 год.)</p> <p>Подумати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виховання: коли починати? - чи є відмінності у вихованні хлопчиків і дівчат? - чому дошкільний і підлітковий вік сензитивні до виховання? 	розкладу проведення семінарського заняття з цієї теми
Згідно з основним розкладом та графіком відпрацювань	Т 13. Психологічні аспекти індивідуалізації та диференціації в освітньому процесі	<p><i>Лекція 14.</i></p> <p>1. Сутність індивідуалізації та диференціації в освітньому процесі.</p> <p>2. Види індивідуалізації та диференціації.</p> <p>3. Групи дітей та особливості надання їм психологічної допомоги в навчанні.</p> <p><i>Семінарське заняття</i> СЗ. 14. Індивідуалізація та диференціація: сутність та психологічні основи реалізації</p>	<p>https://vseosvita.ua/library/seminar-praktikum-individualizacia-ta-diferenciacia-navcanna-doskilnikiv-152474.html</p>	<p>1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.)</p> <p>Подумати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - які підстави для індивідуалізації та диференціації навчання і виховання? - як виглядає здійснення індивідуального підходу до дитини? - які діти потребують індивідуального підходу в навчанні та вихованні? 	Відповідно до розкладу проведення семінарського заняття з цієї теми
Згідно з основним розкладом та графіком відпрацювань	Т. 14. Психологія професійної діяльності педагога	<p><i>Лекція 15</i></p> <p>1. Психологічна характеристика педагогічної діяльності.</p> <p>2. Педагогічні здібності.</p> <p>3. Види стилів педагогічної діяльності та педагогічного спілкування.</p> <p><i>Лекція 16</i></p> <p>4. Психологічний супровід професійної діяльності педагога.</p> <p>5. Професійне самовиховання.</p> <p><i>Семінарські заняття</i> СЗ 15. Психологія педагогічної діяльності СЗ. 16. Педагог як суб'єкт педагогічної діяльності</p>	<p>Основна: 4; 5; 8; 12</p> <p>Додаткова: 6; 12; 14</p> <p>Інтернет-ресурси: 4</p>	<p>1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.);</p> <p>2) скласти психологічний портрет «ідеального» педагога. Продумати відповідь на запитання: який педагог потрібен сучасному закладу освіти? (1 год.)</p>	Відповідно до розкладу проведення семінарського заняття з цієї теми